

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

BARIŞ SARITAŞ VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası	: 2015/161
Karar Tarihi	: 11/6/2018
Başkan	: Burhan ÜSTÜN
Üyeler	: Hicabi DURSUN Hasan Tahsin GÖKCAN Kadir ÖZKAYA Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör Yrd.	: Gizem Ceren DEMİR KOŞAR
Başvurucular	: 1. Barış SARITAŞ 2. Ferit SARITAŞ 3. Gülay SARITAŞ 4. Haydar SARITAŞ 5. Hüseyin SARITAŞ 6. Irmak SARITAŞ 7. Nezahat SARITAŞ 8. Tülay KURU
Vekilleri	: Av. Gülsüm KARACAN
Başvurucu	: 9. Mustafa GENÇ
Vekili	: Av. Yıldız İMREK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, inşaatta meydana gelen asansör kazasında on işçinin hayatını kaybetmesi olayına ilişkin etkili ceza soruşturması yapılmaması nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 5/1/2015 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. 2015/974 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyasının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2015/161 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, incelemenin 2015/161 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucular yakını İ.S. ve H.A.G. 6/9/2014 tarihinde, eski Ali Sami Yen Stadyumu arsası üzerine yapılan inşaatta işçi olarak çalıştıkları sırada üzerinde buldukları asansörün 31. ila 32. kat seviyesindeki yükseklikten düşmesi sonucu diğer sekiz işçiyle birlikte hayatlarını kaybetmiştir.

8. Olaya ilişkin olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan soruşturma kapsamında yedi kişilik bilirkişi heyetinden rapor alınmıştır. 23/9/2014 tarihli anılan raporun sonuç ve kanaat bölümünde; cephe asansörünü kiralayan, şantiyeye montajını ve bakımını yapan G. M. firmasının yetkilileri ve teknik personelinin asli kusurlu, asıl işveren konumundaki asansör kiracısı T. GYO-T. Yapı-T. Gıda Proje Ortaklığının idari ve teknik sorumlularının asli kusurlu, iş sağlığı ve güvenliği firması olan N. İş Güvenliği Danışmanlık ve Ticaret A.Ş. ortaklarının tali kusurlu, N. İş Güvenliği Danışmanlık ve Ticaret A.Ş. firmasının iş güvenliği uzman ya da uzmanlarının tali kusurlu, kazada hayatını kaybeden müteveffa işçilerin olayda kusursuz oldukları şeklinde görüş bildirilmiştir.

9. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 15/10/2014 tarihinde, işveren vekilinin bu sıfatla işçilere karşı işlem ve yükümlülüklerinden doğrudan işverenin sorumlu olduğu hükme bağlanmış ise de buradaki sorumluluğun hukuki bir sorumluluk olduğu (tazminat sorumluluğu), ceza hukukunun genel prensiplerinden olan suç ve cezaların şahsiliği ve fiil ile netice arasında uygun illiyet bağının olmaması nedeniyle asıl işveren konumundaki şüpheliler M.T., Y.E.T., A.T.nin cezai bir sorumlulukları olmadığı, bu şüpheliler hakkında kamu davasını açmaya yeterli, kesin, inandırıcı ve şüpheden uzak delil elde edilemediği gerekçeleriyle anılan şüpheliler hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir. Aynı tarihte diğer altı şüpheli hakkında farklı gerekçelerle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.

10. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca 15/10/2014 tarihinde verilen ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karara karşı yapılan itiraz, İstanbul 4. Sulh Ceza Hâkimliğince 2/12/2014 tarihinde reddedilmiştir.

11. Anılan karar başvuruçulara 5/12/2014 ve 16/12/2014 tarihlerinde tebliğ edilmiş olup başvuruçular başvuru süresi içinde sırasıyla 5/1/2015 ve 15/1/2015 tarihlerinde anılan karara yönelik bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

12. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 17/10/2014 tarihinde, T. GYO-T, G. M. isimli asansör firması ve N. isimli iş güvenliği firmasının yönetici ve çalışanlarının aralarında bulunduğu yirmi beş kişi hakkında taksirle birden fazla kişinin ölümüne sebebiyet verme suçundan cezalandırılmaları istemiyle iddianame düzenlenmiştir.

13. İddianamenin kabulü ile başlayan yargılama sürecinde İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesince 23/3/2018 tarihinde, bir kısım sanığın beraatine bir kısım sanığın ise adli para cezası ile cezalandırılmasına hükmedilmiştir. Dosyanın istinaf incelemesinin devam ettiği anlaşılmaktadır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

14. Mahkemenin 11/6/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

15. Başvurucular, yakınlarının ölümü ile sonuçlanan olaya ilişkin yapılan ceza soruşturmasının yetersiz olduğunu, işveren sorumluluğunun yeterli şekilde araştırılmadığını, eksik inceleme yapıldığını, M.T., Y.E.T. ve A.T. hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiğini ve yapılan itirazın da gerekçesiz şekilde reddedildiğini, işveren sıfatıyla sorumlulukları bulunmasına karşın bu kişiler yönünden soruşturmanın kapatıldığını belirterek adil yargılanma hakkı, etkili başvuru hakkı ve yaşam hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

B. Değerlendirme

16. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Yakınlarının ölümüyle sonuçlanan kazanın meydana gelmesinde sorumluluğu bulunan kişilere yönelik yürütülen ceza soruşturmasının etkili olmadığına yönelik başvurucuların iddialarının tamamı yaşam hakkı kapsamında incelenmiştir. Adil yargılanma ve etkili başvuru hakkına ilişkin ayrıca değerlendirme yapılmamıştır.

17. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Başvurucunun bireysel başvuru konusu şikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve delilleri zamanında bu makamlara sunması, bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir (*Ismail Buğra İşlek*, B. No: 2013/1177, 26/3/2013, § 17).

18. Bir ceza soruşturması veya ceza yargılaması sürecinde kovuşturmaya yer olmadığı, beraat, mahkûmiyet veya hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla farklı zamanlarda neticelenmiş aşamalar bulunması durumunda anılan aşamaların tek bir olay bazında, farklı kişilerin sorumluluklarına yönelik olduğu gözetildiğinde soruşturmaların bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekebilecektir (*Süleyman Deveci*, B. No: 2013/3017, 16/12/2015, § 69).

19. Anayasa'nın yaşama hakkını güvence altına alan 17. maddesi ile devletin temel amaç ve görevlerini belirten 5. maddesi birlikte değerlendirildiğinde meydana gelen ölüm olaylarının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili bir ceza soruşturması yürütülmesi gerekmektedir. Ancak yürütülen bu soruşturma, belirli bir kişinin sorumlu olup olmadığıyla sınırlı olmamalı; olayın tüm yönlerini ortaya koyacak kapsamda ve nitelikte olmalıdır. Nitekim soruşturmanın etkili olup olmadığına ilişkin değerlendirme -somut olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak- belirli bir kişi hakkında verilen kararlarla sınırlı olarak değil yürütülen soruşturma bir bütün olarak incelendikten sonra yapılabilecektir (*Gülcan Keleş ve diğerleri*, B. No: 2014/797, 22/03/2017, § 30).

20. Somut olayda, meydana gelen kaza ve ölüm olayında sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla yirmi beş kişi hakkındaki ceza yargılamasının devam ettiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Savcılık soruşturması aşamasında yeterli araştırma

yapılmadığı ve soruşturmanın etkili şekilde yürütülmediği başvuru tarafından ileri sürülmüşse de devam etmekte olan yargılama sürecinin maddi olayın koşullarını belirleyebilecek, sorumluların tespitini ve cezalandırılmalarını sağlayabilecek nitelikte olmadığına ilişkin bir veri bulunmamaktadır.

21. Başvurucular ayrıca Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından olayla ilgili olarak yürütülen soruşturma sonucunda olayda sorumluluğu bulunan bazı kişiler hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi nedeniyle soruşturmanın etkili olmadığını ileri sürmüşlerse de devam eden yargılama sürecinde olayda sorumlulukları bulunan kişiler tespit edilerek haklarında kamu davasının açılmasının sağlanmasının her zaman mümkün olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda haklarında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen kişilerin de sorumluluklarının tespit edilmesi hâlinde haklarında kamu davası açılması önünde bir engel bulunmadığı görülmektedir.

22. Dolayısıyla başvuru konusu olayda devam eden yargılama süreci dikkate alındığında kanunda öngörülen yargısal başvuru yollarının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olduğundan söz edilemez.

23. Açıklanan gerekçelerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemiş olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 11/6/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ